

JUGOSLOVANSKI OBRITNIK

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRTNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

Izhaja enkrat na mesec. — Cena: za vse leto 12 Din, za pol leta 6 Din, posamezna

številka 1 Din. Inserati po dogovoru. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in

upravnništvo: Ljubljana, Pražakova ulica 3. :: Poština plačana v gotovini. ::

OBRTNIKOM IN TRGOVCEM!

Današnja številka smo izdali v povečani nakladi ter smo jo razposlali na vse tiste naše obrtnike in trgovce, o katerih smo dobili naslove. Preglejte številko ter se naročite na list! Je to edino naše strokovno glasilo, ki prinaša vse najvažnejše probleme, tiče se obrtnega in trgovskega stanu. Izhaja enkrat na mesec ter stane za celo leto 12 dinarjev. Tisti, ki se mislite nanj naročiti, nam blagovolite to takoj po dopisnici sporočiti na naslov: Upravištvo Jugoslovanskega Obrtnika v Ljubljani, Pražakova ulica 3.

Opozorjamo vse dosedanje cenjene naročnike, da čimprej poravnajo naročnino za tekoče leto. Obstoj lista je nemogoč, če se ga sproti ne plačuje. Položnice smo priložili prvi številki; kdor je nima, nam naj blagovoli sporočiti. Uredništvo.

Volilni oklic.

Obrtniki in trgovci! Volitve v državni zbor so pred durmi. Samo par dni nas še loči od tega, ko bodo volivne kroglice odločile; kakšna da bo bodoča politika v naši državi in kdo da bo odločeval pri snovanju tako važnih zakonov, ki pridejo v bodoči narodni skupščini na dnevni red. Volilni boj se odigrava v zadnji fazi. Nebroj strank se trudi z vsemi mogočimi sredstvi, kako bi pritegnile na svojo stran čim največ volivcev. Za nas zavedne in poštene Slovence pa obstojita samo dva tabora: Slovenska ljudska stranka na eni strani ter njeni nasprotniki na drugi. Poglejmo si na kratko programe iz prve in druge vrste!

Kaj hoče SLS? Kardinalna naša zahteva je avtonomija! Imeli smo tekom dobrih dveh let dovolj prilike opazovati, kam tira našo državo pogubonosni centralizem, ki noče poznati in dosledno prezira naše želje in zahteve. Zahtevamo svoj avtonomni deželni zbor, ki nam naj izdela zakone in postave. Tukaj se naj napravijo zakoni za slovenskega obrtnika, kmeta in delavca. Davki, ki jih plačuje slovensko ljudstvo, naj ostanejo doma. Belgradu se naj da samo toliko, kolikor mu pripada sorazmerno po mestu in velikosti, ki jo zavzemamo v skupni državi. Zahtevamo lastno deželno vlado, nad katero naj ima belgrajska vlada samo v najvažnejših skup-

nih zadevah besedo. Zahtevamo nadalje samoupravo za naše okrajne zastope in obširno občinsko avtonomijo, ki ne bo v vsaki malenkosti odvisna od okrajnega glavarja. Militarizem se naj omeji ter sedanj gorostasni izdatki za njega uporabijo za podporo in ustanovitev naših prosvetnih zavodov, bolnišnic in podpiranje revnih stanov. Naša šola mora ohraniti verski značaj, izginiti mora iz nje svobodomiselni sokolski duh, ki ga uvažajo sedanji brezverski voditelji. To so v glavnih obrisih naše zahteve.

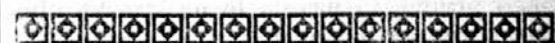
Kaj pa hočejo oni v nasprotnem taboru? Centralizem. Državni zbor naj bo samo eden v Belgradu, kjer se naj delajo zakoni za celo državo in kjer se Slovenci vsled malega števila majorizirajo. Pokrajinske uprave se naj imenujejo po centralni vladi. Ravno tako se naj nastavlja vse uradništvo iz Belgrada, ki naših razmer ne pozna. Ves denar se naj steka v Belgradu, pri nas pa naj propadajo ter životarijo šole, bolnice, obrtni, kmetijski in delavski stan. Naše obrtno-nadaljevalne in druge stanovske strokovne šole ne funkcionirajo, ker primanjkuje kredita in vendar ti centralisti povzdigujejo našo kulturo, češ kako jo podpira sedanji sistem. V šole hočejo uvesti popolno brezversko vzgojo, zavzemajo se za militaristično diktaturo in oboroževanje, ki požira ogromne vsote ljudskega premoženja. Uničiti hočejo nas Slovence, ki toliko časa nismo klonili divjemu navalu in pritisku sovražne države.

Zagovorniki centralizma so pa obenem tudi zagovorniki kapitalizma. Kolikokrat smo imeli priliko spoznavati različne bankirje in izvozničarje, ki so prišli kar čez noč do milijonov. Popolnoma razumljivo je, da se ti še danes ogrevajo za centralizem, ker računajo na še bolj korupten Belgrad. Dolžnost naša je, da uničimo nakane teh krvososov.

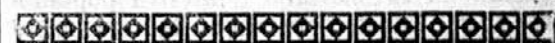
Obrtniki in trgovci! Ne dajmo se begati od tistih, ki danes podajajo razne izjave o avtonomiji, istočasno pa služijo centralizmu. Ne poslušajmo pa tudi tistih stanovskih tovarišev, ki vedno povdarjajo svoje nadstrankarstvo, v resnici pa derejo v drn in strn za zagovorniki centralizma. Stopimo odločno na plan! Ne strašimo se povedati, kaj da želimo. Hočemo biti na naši zemlji lastni gospodarji. Hočemo voliti le tiste, ki poznajo naše težnje, ki so iz

nas izšli in ki bodo za nas delovali. Delujte z vso močjo na to, da se vsak udeleži volitev ter glasuje za stranko jasnih načel SLS. Bodite prepričani, da bodo oni, ki jih boste izvolili, vsepovsod krepko in samozvestno zastopali naš obrtni stan.

Na delo torej! Storimo vsi svojo dolžnost, da bo zmaga tem sijajnejša! Slovenci, edina prava naša stranka je SLS!

V Ljubljani in na Kranjskem je naša skrinjica prva!
Na Štajerskem je naša skrinjica druga!

Krasno zborovanje mariborskih pridobitvenih krogov.

Pod gornjim naslovom prinaša »Jutro« z dne 2. t. m. poročilo o zborovanju, ki ga je sklical mariborski trgovski gremij za tamnejše trgovce in obrtnike. Razpravljalo se je o vprašanjih, ki jih ima rešiti bodoči parlament. Na shodu je govoril kandidat JDS g. Rebek iz Celja, nadalje dvorni svetnik in vodja ministrstva za trgovino in industrijo, oddelka v Ljubljani g. dr. Marn in končno tudi tajnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani g. Mohorič. Zdi se nam vsekakor potrebno, da o tem zanimivem volilnem shodu spregovorimo par besed.

Na podlagi referata g. Mohoriča in tudi drugih so se sprejele resolucije, ki jih v nastopnem podamo v skrajšani obliki.

1. Protestiramo proti temu, da vlada rešuje najvažnejše gospodarsko-politične probleme, kakor pogodbe z Italijo in Avstrijo, brez da bi zainteresirane kroge v Sloveniji vprašala za mnenje.

2. Protestiramo proti temu, da se hoče Južna železnica poddržaviti itd., ker je pač najbolje, da ostane še nadalje v rokah privatnega kapitala. (Kajti boj za kapitalizem vseh vrst je v našem programu.)

3. Protestiramo proti temu, da so se izdali zakoni v varstvo delavcev in zavarovanju delavcev ter centralizacije bolniških blagajn, brez vprašanja na tem zainteresiranih krogov.

4. Protestiramo proti malenkostnemu šikaniranju trgovcev pri označbi cen in za-

hitevamo, da se ta zakon enako izvaja v vseh delih države.

5. Predlagamo, da se ne da vsemu združništvu po novem davčnem zakonu olajšav, kakor jih uživajo sedaj.

6. Zahtevamo, da se za plačilo davkov in carin uvede čekovni promet ter da država izplača pri kolkovanju kronskih novčanic zadržane zneske, ki znašajo v Sloveniji 145 milijonov.

7. Protestiramo proti samolastnemu postopanju mariborske policije.

Da dobijo te resolucije svoj pomen in resnost, bi morali, vsaj nekatere, še sledeče izpopolniti:

K 1. Protestiramo proti temu, da se g. Mohorič, tajnik trgovske in obrtniške zbornice vozi na stroške trgovskoobratne zbornice v Maribor na JDSarske volilne shode ter zahtevamo od uradništva trgovske in obrtniške zbornice nepristranost. Da vlada rešuje najvažnejše gospodarsko-politične probleme brez predhodnega vprašanja zainteresiranih slovenskih krogov, so krivi tisti Slovenci, ki nastopajo proti avtonomiji ter pošiljajo v Beograd neprestano svoje eksperte v najmalenkostnejših zadevah in tako podpirajo centralizem. Ravno trgovska in obrtniška zbornica je med prvimi, ki uganja to na stroške ubogega trgovca in obrtnika.

K 3. Protestiramo proti temu, da je bivši minister za socialno politiko in vodja JDS dr. Žerjav izdelal in potrdil zakon o socialnem zavarovanju delavstva popolnoma v centralističnem duhu ter ne da bi poprej vprašal zainteresirane kroge, to je obrtnike in industrije, če jim je prav ali ne. To je pač čisto navadna demagogija, če sedaj ista stranka s takimi dejanji meče pesek v oči volilcem.

K 4. Protestiramo proti temu, da se je zakon o šikaniranju trgovcev skoval v Beogradu ob času, ko je bil današnji nosilec liste JDS v mariborskem volivnem okraju dr. Kukovec minister za trgovino in industrijo. Bolje bi bilo, da bi o teh stvareh sklepala avtonomna vlada v Sloveniji.

K 5. Stranka JDS hoče, da se pri davčnih olajšavah upošteva le tisto združništvo, za katero se izjavijo oni, da je nestranksko. (Od te plati vas prav dobro poznamo iz zadnjega zasedanja trgovske in obrtniške zbornice.)

K 6. Protestiramo proti temu, da vlada še do danes kljub večkratnim obljubam ni izplačala pri kolkovanju bankovcev odtegnjene vsote. Poudarjamo, da je JDS v veliki meri kriva temu odtegljaju, ker je imela ta čas svoje zastopnike v ministrskem svetu in je to odločbo tudi odobrvala. Zakaj ni izvedla to tedaj, ko je imela za to dovolj prilike.

Protestiramo pa končno tudi proti temu, da se šef resora za obrt in trgovino udeležuje shoda JDS, torej stranke, ki je že toliko bridkosti in škode prizadajala našemu ljudstvu. On je sicer na tem shodu obljubil, storiti vse za trgovce in obrtnike, zavedati se pa moramo, da je to obljubil na agitacijskem shodu majhne stranke, je pa vprašanje, če bo imel omenjeni gospod v bodoče še priliko, za koga kaj narediti. Sicer ga pa dobro poznamo posebno iz časa sekvestrov. V koliko se sklada, da se načelnik političnega upravnega re-

sora udeležuje strankarskih shodov, o tem naj sodi javnost!

To zborovanje je jasno pokazalo, da hočejo gotovi ljudje uganjati še danes humbug z izžetimi in tako malo ovaževanimi pridobitnimi sloji. Najboljši odgovor na to, posebno pa, da ne bo treba tem gospodom hoditi v Beograd beračit stvari, ki jih lahko sami doma uredimo je, da volite vsi 18. marca SLS, ki je edina med vsemi slovenskimi strankami ima resno voljo delati za narod in sicer v smislu avtonomije.

Pajkove mreže.

Gosp. Anton Erjavec, kolar v Podgradju je za 9. številko »Murske Straže« napisal članek pod gornjim naslovom, v katerih opisuje delovanje naših strank. Ker je članek jako karakterističen, ga priobčujemo v celoti.

Čital sem nekje sledečo basen: Muha je letela po sobi in se ujela v pajkovo mrežo. Brcala je na vso moč, da bi se je rešila, a vse zastonj. »Ah«, je zdihovala, »zakaj ne predejo pajki debelejšje mreže, gotovo bi se ne ujela.« »Tudi jaz mislim tako, da se ne bi«, oglasil se pajek, »toda veš, mi nismo tako neumni, ljuba muha, kdor hoče koga ujeti, mora prestiti zelo tanke mreže. Tebi že lahko to povem, ker te itak zadrnem in požrem.«

»Kdo posnema pajka?« vpraša basen.

No, z ozirom na predstoječe volitve, je to lahko uganiti vsakemu, kdor čita blesteče programe raznih korumpiranih strank, a la samostojne, socialistične, republikanske in demokratskih vseh sort, z ozirom na njihovo dosedanje delovanje, so njihovi programi tiste pajkove mreže, v katere so se zajeli zapeljani volivci leta 1920. Le preveč smo občutili tiste zanjke, katere so nam nastavili samostojni pajki a la Mermolja slabega spomina in njegovi kompanjoni več ali manj trebušasti in zijaisti. N. pr.: Predli so avtonomistične niti, ki so jo porabili po volitvi za centralistično vrv, s katero so pokrajinam posebno Sloveniji zavezali vsak pokret v svrhu izboljšanja položaja in ljudskega blagostanja in ki še hoče prav po pajkovo razmesariti še to malo, kar skupaj spada, namreč Slovenijo. Sicer se mi zdi ogabno, da bi se mnogo pečali s to pajkovo svojatjo, ampak potrebno je, da jih ne izpustimo izpred oči, ker tudi to pot, sicer brez upa zmage, hočejo poskusiti svoj srečo in v ta namen že pridno pletejo mreže pri čemer so, to se jim mora priznati, pravi mojstri.

Kar se tiče drugih pajkov, so v svojem delu nekoliko bolj nerodni. Zlasti se tiče to dr. Kukovca, ki misli, da mora pajkova mreža biti vsaj tako debela, da vzdrži tudi tako debelušaste osebnosti, kot je on sam. V ta namen se poslužuje tako debelih vrvi (recte laži), da celih 10.000 Prekmurcev baje komaj čaka na njegovo škrinj, kamor bodo menda kar z vevnico metali kroglice. Malo bolj tanjšje so tiste mreže, ki jih je zlimal za tokozvano »napredno obrtno-kmetško zvezo«. V kolikor bo imel pri tem sreče je odvisno od zavednosti oz. nezavednosti obrtnikov; sicer pa nam ravno ni treba očal, kajti tudi brez teh je lahko opaziti mnogo zanj, ki

bi se nam hudo zarezale v kožo, če bi bile samo malo potipali za nje.

Mreža pa, katero plete neki dr. Novačan, pa obstoji v tem, da se bomo v bodoči republiki, katere »pezdirektor« bi on rad postal, poljubno smeli klofutati kar bo prosto tudi vseh kolkov ali taksenih mark. Praktičen zgled nam je dal on sam kot veliki mojster. Kaj mikavno za tiste, ki se tako radi poslužujejo »pestne pravice«, ti bodo imeli v republiki svoj »eldorado«. Samo pazijo naj, da ne pridejo v dotiko s samim Novačanom oziroma njegovo šako, posebno če bo imel smolo svojo izvolitvijo. Toliko o mrežah, ki jih nastavljajo vse mogoče stranke s svojimi programi. Gotovo je, da noben pobalin, ki hoče izvesti zahrbtni napad, ne bo kazal noža. Ravnotako tudi noben zapeljivec samostojno-liberalnega ali republikanskega mišljenja ne bo kar naprej povedal, da te namerava preslepiti, ampak vsak si misli: Da te le dobim v svoje mreže, posledice pa boš že občutil prej ali slej.

In kaj pa je storiti nam? Vsi, ki mislimo trezno in gledamo z zdravimi očmi, vzemimo 18. marca prav ostro metlo v roke in pometimo vso pajčevino s pajki vred, da bo naša Jugoslavija in posebej še Slovenija čista od te golazni, to pa bomo storili s tem, da bo vsak mož in fant šel na volišče in tam spustil kroglico v škrinj Slovenke ljudske stranke, ki je edina neustrašena boriteljica za naše pravice.

Obrtnik in politika.

Govor dr. Gosarja na Obrtnem dnevu v Rokodelskem domu dne 2. februarja t. l.

Gospodje! Moja naloga je, da vam razjasnim in predočim razmerje obrtnika do politike. Pokazati vam moram interese in koristi, ki ga silijo, da se zanima za politično življenje ter začrtati smernice, po katerih naj bi se njegovo politično delovanje ravnilo. Če hočemo dobiti na ta vprašanja pravilen odgovor, moramo najprej premisliti, kaj je pravzaprav politika ter opozoriti na nekatere posebnosti, ki so lastne obrtniškem stanu.

Politika, njen namen in njena področja.

Navadno pravimo, da je politika skrb in delovanje za splošno blagostanje. To je res. Vendar je treba, da si ta splošni izraz nekoliko razjasnimo in da razstavimo politiko v splošnem, širšem pomenu besede v njene sestavne dele. Če to storimo, moramo razlikovati politiko v ožjem pomenu besede, gospodarsko prosvetno in pa socialno politiko.

Politika v ožjem pomenu besede se tiče onih zadev, ki so skupne prebivalcem enega in istega kraja, oziroma ozemlja. To samo na sebi, da prebivajo ljudje n. pr. v isti vasi ali v isti deželi, povzroča, da jih vežejo in spajajo v posebno celoto mnogoteri skupni interesi. Prebivalci ene in iste vasi imajo svoj interes, da so vaška ali občinska pota v redu, da je v občini poskrbljeno za varnost osebe in imetja, prebivalci ene in iste dežele imajo zopet celo vrsto splošnejših skupnih potreb in interesov. Skrb za take

in podobne zadeve imenujemo politiko v ožjem pomenu besede. Jasno je torej, da gre tu za najširše in najbolj splošne družabne koristi.

Gospodarska politika se tiče, kakor že ime samoposebi pove, gospodarskega življenja. Organizacija narodnega gospodarstva, smotrna uravnavanje zunanje trgovine, pospeševanje poedinih, za splošnost važnih gospodarskih panog, poljedelstva, obrtnije, industrije itd., vse to so stvari, ki spadajo v delokrog gospodarske politike. Zlasti spada v to vrsto tudi finančna politika, to je skrb za urejene finance sploh.

Prosvetna politika se nanaša zopet, samoposebi razumljivo, na kulturno, prosvetno življenje. V njen delokrog spada v prvi vrsti šolstvo, splošno kakor tudi strokovno. Pravilna prosvetna politika ni važna samo v duševnem pogledu, marveč sega v svojih posledicah prav tako tudi na vsa polja družabnega življenja. Važni socialni in gospodarski preokreti imajo mnogokrat svoje zadnje korenine v napakah prosvetne politike. Zanimanje nujnih aktualnih nalog na polju prosvete ima za posledico, da se ljudje ne morejo pravočasno prilagoditi novim razmeram, to pa povzroča družabne pretresljaje in neredko tudi socialno revolucijo.

Socialna politika se tiče posebej družabnega življenja, morda jasneje organizacije človeške družbe same na sebi. Posebno odlično vlogo igra pri tem stanovsko vprašanje. Odkar je takozvani moderni demokratizem razbil staro stanovsko organizacijo ter razdrobil celo človeško družbo v poedince, da jih ne vezajo druge vezi kot državne meje in državni zakoni, je začelo stopati stanovsko vprašanje vedno bolj v ospredje. Danes lahko rečemo, da je ravno organizacija človeške družbe postala eno najbolj aktualnih vprašanj.

Od socialne politike v tem splošnejšem pomenu besede ločimo navadno še socialno politiko v nekem ožjem smislu. Tu je mišljena skrb za vse tiste vrste in skupine ljudi, ki si sami ne morejo in ne znajo pomagati, pri katerih je zlasti nemogoče, da bi se strnili v posebno organizirano celoto ter bi tako skušali zboljšati svoj položaj. Semkaj spada v prvi vrsti skrb za ubožce, sirote, zanamarjeno deco in mladino, invalide, bolnike itd.

Posebnosti obrtniškega stanu.

Po tem splošnem pregledu politike, njenih področij in njenih nalog se moramo nekoliko pomuditi pri obrtniškem stanu ter si ogledati tiste njegove posebnosti, ki mu dajejo v javnem političnem življenju čisto poseben položaj.

Najprej se loči obrtniški stan od drugih po vlogi kapitala in dela v obrtni produkciji. Pripomnim naj pa že vnaprej, da imam tu v mislih samo malega obrtnika, ki izvršuje svojo obrt sam le z enim ali par pomočniki. Delo in kapital sta pri njem nekako v ravnotežju. Glavno vlogo igra sicer delo, vendar mu je tudi kapital nujno potreben. Zlasti v

današnjih časih, ko so surovine tako drage in ko je množina razpoložljivega denarja pri nas razmeroma majhna, občuti vsak, tudi najmanjši obrtnik v znatni meri pomanjkanje kapitala. Dejstvo, da je potrebno obrtniku poleg pridnih in spretnih rok tudi še primerna množina denarja, daje obrtniškem stanu v gospodarskem življenju čisto poseben položaj, ki se bistveno loči od onega drugih stanov.

Če vzamemo n. pr. kmeta, vidimo, da je pri njem najvažnejše delo. Njegov kapital obstoja predvsem v njegovem posestvu. Rabi sicer tudi nekaj denarja, vendar razmeroma mnogo manj kot obrtnik.

Pri industriji je zopet stvar ravno nasprotna. Tu igra osebno delo gospodarjevo le razmeroma neznatno vlogo. Glavni faktor, ki odloča v industriji, je kapital. Od njega je v prvi vrsti odvisen uspeh in procvit podjetja in če ima gospodar dovolj denarja na razpolago, se lahko popolnoma odtegne v ozadje ter poveri svoje delo drugim osebam.

Če vzamemo še tretji najvažnejši, t. j. delavski stan, tedaj vidimo, da se tudi ta bistveno loči od obrtniškega. Pri delavcu je zopet njegovo osebno delo vse in denar, ali če hočemo kapital, ne igra pri njem sploh nobene vloge. Če ima zdrave roke in zdrave ude sploh, če je priden in delaven, potem lahko vsaj v ugodnih razmerah zasluži za silo toliko, kot potrebuje za svoje življenje in po denarju ga nihče ne vpraša. Kadar pa mu odrečejo njegove moči, je pa seveda takoj konec njegovega zaslužka in njegove eksistenčne možnosti.

Tako stoji obrtnik med ostalimi stanovini nekako v sredi. Se na bližji je kmečkemu stanu, vendar se tudi od njega že po vlogi dela in kapitala močno razlikuje. Z industriji in delavci pa skoro nima prave sorodnosti.

Pa ne samo razmerje med delom in kapitalom je pri obrtniku drugačno, kakor pri drugih produktivnih stanovih, marveč se loči od teh zlasti tudi po tem, za koga proizvaja.

Kmet rabi svoje pridelke predvsem zase. Kar mu jih preostane, jih proda na trgu in o konkurenci njegovih tovaršev iz istega kraja ali tudi iz bližnje okolice pri njem skoro ne more biti govora. Industrija proizvaja izključno za trg. Konkurenca med istovrstnimi podjetji je tu včasih sicer prav velika, vendar pa se prizadeji podjetniki navadno lahko izognemo njenim posledicam. Ker gre tu večinoma le za majhno število podjetij, se ta razmeroma lahko združijo in kartelirana določajo svojim izdelkom enotne cene. Tudi pri delavcu ne igra vprašanje konkurence posebne vloge.

Pri obrtniku pa stoji stvar ravno narobe. On proizvaja za čisto določene odjemalce, ki naročajo svoje potrebščine pri njem. Njegovi izdelki ne gredo na trg, vsaj po večini ne in zaradi tega je njegov zaslužek odvisen v prvi vrsti od tega, kako zna in more postreči odjemalcem iz svojega domačega kraja ali iz bližnje okolice. En sam nov tovariš iz iste stroke, ki je bolj spreten, podjeten in posrežljiv, mu lahko v kratkem času od-

vzame znaten del dosedanjega zaslužka ter pahne njegovo eksistenco v negotovost.

Ravno okolnost, da je obrtnik navezan na razmeroma majhen krog odjemalcev iz določenega kraja, je vzrok, da igra konkurenca v obrtniškem stanu največjo vlogo in da se da ravno zaradi nje ta stan najtežje organizirati. Kmet, zlasti trdnjši, se navadno za organizacije ne briga ravno preveč, ker jih ne rabi. Kolikor so mu pa potrebne, se lahko mirno združi s svojimi tovariši, ne da bi ga pri tem odbijal kakršenkoli strah pred konkurenco. Industrialec se ravno zato, da se izogne slabim posledicam konkurence, zveže s sorodnimi podjetji v kartel, ker ve, da ima od tega le dobiček. Delavec se mora organizirati, ker drugače je v boju s podjetniki brez moči. Organizacija je pri njem takorekoč vse.

Samo pri obrtniku je to bistveno drugače. Dokler se mu prav slabo godi, dokler nima kaj izgubiti, marveč lahko samo pridobi, toliko časa se lahko navdušuje za organizacijo. Čim samostojnejši, čim bolj gospodarsko neodvisen postaja, tem manj rabi organizacijo, in če se je enkrat povzpela do tolike višine, da si želi razmaha in prilike za napredek svojega podjetja, tedaj ga organizacija večinoma le še ovira. Zato se ji skuša odtegniti, ali pa jo celo ovira in ruši.

Tako je obrtniški stan že po svoji naravi, oziroma po naravi svoje produkcije najmanj sposoben za organizacijo in edino živa zavest skupnosti more te ovire premagati. Brez visoko razvite stanovske zavesti in brez velike požrtvovalnosti, zlasti pri gospodarsko krepkejših obrtnikih bo obrtna organizacija vedno šepala. Zato pa je ravno vsled naštetih posebnosti obrtniškega stanu potrebno, da obrtniki v veliki meri posvečajo pozornost javnemu političnemu življenju. S tem namreč najbolj gojijo v sebi in v svojem stanu tisto socialno zavest, brez katere ne bodo nikdar zares enotno nastopali in z združenimi močmi branili svoje koristi.

Obrtnik v politiki.

Če vzamemo politiko v ožjem pomenu besede, tedaj nas zlasti eno dejstvo opozarja, da ima tudi obrtnik dovolj razlogov za to, da posega vanjo. Zakonodaja je vobče izraz kulturnih in socialnih razmer med narodom. To velja vsaj toliko, kolikor niso poedini zakoni zastareli ter se ne čuti potreba po njihovi spremembi. Nobenega dvoma ni, da ima obrtnik ravno toliko interesa kot vsak drug državljan na tem, kako se razne obče politične zadeve uravnane. Vsa civilna in kazenska zakonodaja, da ne govorim o raznih drugih zadevah čistopolitičnega značaja, ima zanj prav toliko važnosti, kot za druge ljudi. Ako torej smatra večina ljudi, da je potrebno zanimati se za take stvari, tedaj velja to gotovo tudi za obrtnika.

Pa tudi sicer je ravno zakonodaja v mnogem oziru tisto merilo, po katerem lahko presojamo socialno vlogo posameznih stanov. Njihov družabni vpliv in pomen se najbolje kaže v tem, kakšno vlogo

jim odmerjajo zakoni. Stan, ki v zakonodaji ni posebej upoštevan, se tudi v praktičnem življenju ne more prav uveljaviti. Če pregledamo našo dosedanjo zakonodajo, tedaj vidimo, da so si ravno gospodarsko najmočnejši stanovi priborili v zakonodaji odlično mesto. Tudi obrtniki so v tem pogledu še v razmeroma ugodnem položaju. Imajo svoj obrtni red, ki ureja posebej njihove stanovske ter vobče obrtne zadeve. Seveda je to pravzaprav le ostanek iz one dobe, ko je obrtniški stan igral v javnem življenju še zelo odlično vlogo. Gre pa za to, da se pravice, ki so obrtnikom zajamčene v dosedanjih zakonih, izpopolnijo in časovnim razmeram primerno uredijo. To bo pa mogoče samo tedaj, če bo obrtniški stan kot celota dovolj intenzivno posegal v politično življenje.

Kar se tiče gospodarske politike, mislim, ni treba posebej dokazovati, da je obstoj in razvoj obrtniškega stanu v največji meri odvisen ravno od tega, kako se gospodarsko življenje vobče uravnava. Vi vsi večinoma čutite na svoji lastni koži pritisk industrije na polja, kjer je nekdanja obrt popolnoma neomejeno gospodovala in če bo v gospodarskem življenju odločalo načelo popolne svobode, bo v doglednem času velik del naše obrti izginil s površja zemlje. Mi na primer že danes vidimo, da se naša carinska politika prav malo ozira na koristi obrtnega stanu in da štiti v največji meri le industrijo. Sploh je vprašanje, kako urediti razmere med industrijo in obrtjo za slednjo največjega pomena. Rešilo pa se bo v prilog obrtnemu stanu samo tedaj, če se bodo obrtniki tudi za gospodarsko politiko primerno zanimali in skušali tudi na tem polju uveljaviti svoj vpliv.

Prosvetna politika sega prav tako globoko v interese obrtnega stanu. Mislim, da zadostuje, če opozorim samo na to, da naše ljudske šole zlasti v krajih, kjer je obrt zelo razvita, niti zdaleka ne odgovarjajo potrebam obrtnega stanu. Tudi vprašanje, kako nuditi obrtniškemu naraščanju primerno splošno in strokovno izobrazbo povsod, je velike važnosti. Gotovo je, da ne moremo ostati pri tem, da imajo samo vajenci in pomočniki v večjih krajih priložnost, da se tudi v strokovnem oziru primerno izobrazijo in izpopolnijo, marveč bo treba delati na to, da se priložnost za ta pouk ustvari prav povsod, kjer je to količkaj mogoče. Treba bo v tem pogledu reformirati, oziroma izpopolniti izobrazbo ljudskošolskega učiteljstva in zahtevati, da se vsak izmed njih veni ali drugi stroki, ki ima pomen za praktično življenje, tako usposobi in izuči, da bo lahko prirejal v kraju svojega službovanja in njegovi okolici strokovne tečaje. Na ta način bi se s primerno porazdelitvijo učiteljstva najlažje doseglo, da bi tudi na deželi obrtniški naraščaj imel priložnost, izpopolniti svoje strokovno znanje.

Tudi na polju socialne politike gre za mnogotere stvari, ki posegajo precej globoko v interese obrtništva. Semkaj spada vprašanje stanovskega pra-

va, ki smo ga že zgoraj omenili. Važni so dalje stanovski zastopi, v našem slučaju obrtne in trgovske zbornice. V tem pogledu je sicer obrtniškim interesom kolikor toliko zadoščeno, vendar se bo treba tudi za ta vprašanja posebej zanimati in to tem bolj, ker prihajajo tudi drugi stanovi (n. pr. delavski) v tem pogledu s čisto novimi dalekosežnimi zahtevami.

Zlasti pa je važno polje socialne politike v ožjem pomenu besede. Da spomnim tu samo poglavje o socialnem zavarovanju. Bolniško in starostno zavarovanje sta dve točki, kjer bi bilo v današnjih razmerah zlasti za male obrtnike največjega pomena, če bi se z vso resnostjo zavzeli, da se vendar enkrat rešita. Organizirano delavstvo si je znalo kljub vsej socialni in gospodarski reakciji sedanje dobe drugod in pri nas priboriti v tem pogledu razmeroma velike ugodnosti. Samo obrtnik je poleg kmeta ostal v tem pogledu praznih rok in je tako v slučaju bolezni in starosti izpostavljen največji negotovosti. Mislim, da mi ni treba poudarjati, kako zelo bi se morali obrtniki v svojem lastnem interesu brigati tudi za ta socialno politična vprašanja.

Obrtnik in politične stranke.

Politiko »delajo«, če rabim ta vulgarni izraz, politične stranke. Zato je v poglavju obrtnik in politika potrebno spregovoriti par besedi tudi o stališču, ki naj ga zavzame obrtnik do političnih strank.

Dvoje nas v tem pogledu zlasti zanima. Prvo je, ali naj se obrtnik postavi na takozvano razredno stališče, ali naj se rajši zavzema za stanovsko vzajemnost ter skuša po svojih močeh pripomoči k temu, da bodo vsi koristni stanovi, kolikor mogoče mirno drug poleg drugega živeli in prospevali. Drugo, bolj specialno iz naših razmer izvirajoče vprašanje pa je, ali naj se naši obrtniki postavijo na stališče političnega in gospodarskega centralizma, ali naj zagovarjajo avtonomijo.

Kar se prve točke tiče, mislim je stvar zelo enostavna. Omenili smo že, da skuša industrija na vseh poljih izpodrinuti obrt. Marsikje se ji je to tudi že posrečilo. To dejstvo spričuje dovolj jasno, da bi v svobodnem boju z industrijo obrt končno podlegla. Ravno tako smo videli, da je obrtni stan po svoji naravi in po naravi svoje produkcije najtežje organizirati, ker ima vsak obrtnik čim bolj samostojen postaja, temveč težej, da gre svoja pota in da se ne ozira na svoje tovariše. Jasno je torej, da obrtniški stan v medsebojnem stanovskem boju nikakor ne bi imel posebnega izgleda na zmago. Ne glede torej na to, da je razredno stališče s krščanskega vidika napačno in krivično, bi bilo tudi samo na sebi za obrtnike brez dvoma usodno, če bi se na to stališče postavili. V razrednih strankah torej za obrtni stan ni mesta.

Na vprašanje, ali naj stoje obrtniki v naših razmerah na strani zagovornikov političnega in gospodar-

skega centralizma ali pa naj se zavzemajo za kar najširšo avtonomijo, ste si vi gotovo že sami po dosedanjih bridkih skušnjah pravilno odgovorili. Kulturne, gospodarske in socialne razlike v različnih delih naše države so tako očitne, da jih ni mogoče utajiti in tako globoke, da jih ni mogoče premostiti. Zato bi pomenil vsak centralizem za nas kulturno in socialno nazadovanje za več desetletij in poleg tega, kar danes že dovolj živo občutimo, popoln gospodarski polom in splošno obubožanje. Mislim, da je nepotrebno zgubljati o tem še več besedi in prepričan sem, da se bodo strinjali z menoj, če rečem v strankah, ki podpirajo politični in gospodarski centralizem v naši državi, ni mesta za obrtnika.

Končno dovolite, da iz teh izvajanj napravimo še praktičen sklep.

Razredno stališče in centralizem pomenita kakor smo videli za našega obrtnika propast in pogin. Če pregledamo politične stranke, ki se pri nas pojavljajo v našem političnem življenju, vidimo, da imamo med njimi samo eno močno in zato resno v poštenj prihajajočo stranko, ki odklanja razredno stališče in poudarja stanovsko vzajemnost, ki se z vso silo bori proti centralizmu ter se trudi izvajati slovenskemuljudstvakarnajboljširoko, poudarjam zlasti zakonodajno avtonomijo, namreč SLS. Če ste se strinjali z mojim dosedanjim izvajanjem in ste uvideli, da so pravilna, potem sem prepričan, da se boste strinjali tudi z njihovim logičnim sklepom, ki se glasi: edina slovenska stranka, ki odgovarja po svojih načelih, po svojem programu in svojem delovanju, koristim obrtnega stanu, je Slovenska ljudska stranka.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

Poročilo o seji obrtnega odseka, ki se je vršila dne 22. februarja ob 9. uri dopoldne.

Predsedoval ji je g. Vehovar, g. dr. Ples, podpredsednik obrtnega odseka pa je poročal o izvršilni naredbi, ki se namerava izdati kot dopolnilo k zakonu »o zaščiti delavcev« z dne 14. junija 1922. O tej naredbi bi se imela vršiti dne 26. februarja v ministrstvu za socialno politiko v Belgradu diskusija, pri kateri bi naj Trgovska zbornica po svojem delegatu g. dr. Plesu podala svoje mnenje, ki pa se vsekakor ne bo veliko upoštevalo, kakor se tozadevno mnenje o zakonu samem tudi ni. Odbor je konstatiral, da se vsi ti zakoni sklepajo kot v gospodarsko in socialno na višku stoječih državah, dočim ni pri nas dosedaj poskrbljeno niti za najprimitivnejše in najpotrebnejše odredbe. Podrobneje se o naredbi ni debatiralo, ker je bila cela stvar preobširna, iz celega načrta naredbe se pa prav lahko razvidi, da se hoče pri nas vse čim dalje bolj centralizirati. Naj navedem samo en slučaj. Dosedaj je bilo

potrebno za otvorenje obrtnih in trgovskih lokalov dovoljenje Pokrajinske uprave, po tem načrtu pa bo potrebno odobrenje ministrstva za socialno politiko in ministrstva za trgovino in industrijo v Beogradu. Čudno, da se ne zahteva kar pritrdila ministrskega sveta. In tako je še nebroj drugih stvari, ki si jih ministrstva pridržujejo v rešitev.

Nadalje je odsek razpravljal o raznih zadružnih zadevah ter dispencznih prošnjah za spregled pri postopanju o dokazu sposobnosti. V odseku se je stavil tudi predlog, da se pri sklepanju trgovske pogodbe z Italijo ščitijo pravice stavbene obrti, kajti znano je, da je pred vojno dohajalo k nam v letnih sezonah veliko zidarjev in mojstrov Italijanov, ki so delali našim domačim precejšnjo konkurenco. Ker se je danes na tem polju vse precej predrugačilo, in imamo dovolj preskrbljeno za izobrazbo stavbnih obrtnikov, ni potrebno, da se na stečaj odpro vrata za prihod Italijanov.

Zborovali so nadalje tudi skupno trgovski, obrtni in industrijski odsek. Lansko leto, ko je zbornica sestavila svoj pravilnik, je tudi določila, da se morajo vsi svetniki porazdeliti v gori imenovane odseke z enakim številom članov, ki potem sklepajo o zadevah, tičečih se pristojnega odseka. Tako šteje vsak odsek po 16 članov. Razumljivo je, da tak odsek ni zmožen vršiti redno svoje agende, ker je pač preobširen, da bi se večkrat skliceval k sejam. Gotova gospoda pa, ki hoče imeti vedno prav, pa se tedaj ni hotela sprijazniti z mislijo, da bi se ustanovili ožji odseki. Sedaj so pa prišli na to, da je treba remedium, če hočejo, da se poslovanje redno vrši. To se je tudi napravilo. Skupni odseki so proti članom obrtnega odseka sklenili, da vse neodložljive zadeve rešuje od sedaj naprej prezidij po nasvetu, ki ga pošlje član zbornice, ki stanuje v istem kraju. Predlog obrtnega odseka, da naj vsak odsek izvoli svoj ožji odbor treh članov, ki naj rešuje take posle, je bil odklonjen, oziroma ga predsednik g. Knez sploh ni dal na glasovanje. Pravilno bi bilo, da o statutu oziroma premembni istega sklepa plenum zbornice ter da predlog dobi potrebno večino, tako se je pa obetanje o avtonomiji posameznih odsekov v zbornici kratkomalo pogazilo. Ker je bil ta predlog stavljen od uradništva po dr. Murniku, in so bili obrtniki proti njemu, se vidi, koliko nekateri gospodje respektirajo mnenje teh. Kaj da je važno, kdaj je nujno in koga da se vpraša, vse to so zelo neomejene stvari in po tej poti se lahko sabotira marsikaj. Če se seveda natančno vzame, danes statut zbornice še ni potrjen, in ravnotako je tak sklep neveljaven.

Obravnavalo se je tudi vprašanje podražavljenja južne železnice. G. Dragotin Hribar kot upravni svetnik južne železnice ter zbornični svetnik g. Lenarčič sta utemeljevala potrebo in važnost, da ostane ta važna institucija v rokah sedanje družbe. Referent g. Mohorič je z natančnimi številkami dokazal, da je bila južna železnica v Jugoslaviji zbog visokih tarifov in valutarnih razmer visoko aktivna, dočim izkazuje v Nemški Avstriji in na Madžarskem preko 800 milijard deficita (po tamošnji va-

luti). Tudi na italijanskem ozemlju izkazuje deficit. On je sicer trdil, v kolikor so mu višji uradniki sporočili, da ta velika aktivnost v Jugoslaviji ni bila v korist centrali s sedežem na Dunaju, sliši se pa drugače. Dalje je referent tudi poročal, da se naša vlada z zainteresiranimi krogi v Sloveniji, koder železnica teče, ni posvetovala, kakšno stališče da naj se v tej važni zadevi zavzame. Izjavil je tudi, da so Italijani pokupili precej akcij te družbe, tako da imajo v njej skoraj večino. Svetnik g. Ogrin je bil mnenja, da je vprašanje južne železnice, da li naj jo prevzame vlada ali naj ostane v privatnih rokah zelo važno, posebno pa iz poročil, da imajo Italijani v družbi že skoro večino ter bodo hoteli z vso silo uveljaviti ugodnost in pomen te proge v zaledje Trsta, z ozirom na tržaško pristanišče. Mi pa kot Jugoslovani vendar ne moremo Italijane in Trsta bolj podpirati kot svoje luke, katere moramo dobiti. Tudi v očigled dejstvu, kako lahko tuja družba izkorišča aktivnost te železnice po gotovem ozemlju, nastane vendar vprašanje, kdo da bo imel pri tem večjo odporno silo, ali privatna družba, ali država. Vsekakor država. Samo žalostno je dejstvo, da bi danes naša država uspešno podržavljenje te proge pač težko izvedla; vendar bi se našel modus, da se to pereče in za nas Slovence tako važno vprašanje ugodno reši. Sprejele so se tudi tozadevne resolucije, med drugimi tudi ta, da naj vlada stopi pred odločitvijo z zainteresiranimi krogi v Sloveniji radi posveta v stik.

Prizivi proti odmeri občne pridobnine.

Dne 28. maja 1922 so bile volitve v pridobninske komisije.

Kakor je znano našim čitateljem, se odmerja občna pridobnina (patent) tako, da so uvrščeni obrtniki v 4 razrede. Vsi pripadniki enega in istega razreda tvorijo v svojem okraju lastno skupino, za katero se je davek po vsoti prejšnjega predpisa že vnaprej določil. Pridobninska komisija je imela nalogo, to vsoto na posamezne davčne zavezance samo prav porazdeliti, tako da je prišlo na gospodarsko šibkejšo obrtnike ali trgovce manj, na močnejše pa več davka.

Ta vsota, katera se je imela na vsak razred v posameznih okrajih porazdeliti, se imenuje kontingent. Tako je imel, n. pr. v radovliškem okraju IV. razred kot kontingent vsoto 9.786 Din 43 p. Pridobninska komisija, ki je imela seje pred nekaterimi tedni, je porazdelila to vsoto na posamezne davčne zavezance, enemu več, drugemu manj, kakor je ravno mislila, da je najbolj pravično. Ko je bila porazdelitev dovršena, je davčno okrajno oblastvo seštelos posamezne davčne postavke ter je videlo, da je komisija preveč porazdelila, namreč znesek 15.007 Din. Razlika znaša 5220 Din 57 p, to je 35 odstotkov kontingenta 9786 Din 43 p.

Ta razlika ne pride državi na dobro temveč davčnim zavezancem samim. Vsak obrtnik ali trgovec v tem

razredu bo plačal v radovliškem okraju torej 35% manj, nego mu je prisodila komisija. Ako mu je prisodila komisija davčni stavek 10 Din, bo plačal samo 6 Din 50 p, ako mu je prisodila 40 Din, bo plačal samo 26 Din. Ves četrti razred bo plačal v tem okraju namesto 15.007 Din samo 9.754 Din 55 p, torej približno toliko, kolikor znaša kontingent (9786 Din 43 p). Malenkostni razloček, ki je še ostal zaradi okroženja odstotka, se poravna pri določitvi posameznih davčnih zneskov prihodnje leto.

Ta odbitek od prisojenega davčnega stavka se imenuje reparticijski odbitek.

Za III. razred je znašal v radovliškem okraju kontingent 16.412 Din 65 p. Komisija tega razreda je porazdelila ta znesek na posamezne davčne zavezance, toda tako, da je dobila kot končno vsoto samo znesek 11.332 Din, torej 5080 Din 65 par premalo, to je 45%.

Kaj se naredi sedaj? Davčno oblastvo bo vsakemu davčnemu zavezancu tega razreda k davčnemu postavku, ki mu ga je prisodila komisija, pribilo še 45%. Ako je dobil kdo davčni stavek 10 Din, bo znašal davčni znesek 14 Din 50 p, ako je dobil kdo davčni stavek 40 Din, bo znašal davčni znesek 58 Din. Namesto reparticijskega odbitka, bo imel tretji razred v radovliškem okraju torej reparticijski pribitek.

Davčno oblastvo je izračunalo za vsakega davčnega zavezanca reparticijski odbitek ali pribitek in pa davčni znesek, ki ga ima plačati. Nato se pošlje dotični seznam na davčni urad in pa tudi na vsako posamezno županstvo v pogled vsem davčnim zavezancem. En izvod seznama se vpogleda lahko tudi pri davčnem okrajnem oblastvu (v Ljubljani pri davčni administraciji).

Seznami bodo razgrnjeni skozi 15 dni ter bo pri županstvu to prej objavljeno. Ta razgrnitev se bo vršila najbrž meseca aprila, lahko pa tudi že v drugi polovici meseca marca. Plačilni nalogi se ne bodo pošiljali.

Vsak obrtnik ali trgovec naj torej sam pazi in naj gre v pravem času k županstvu, k davčnemu uradu ali pa k davčnemu okrajnemu oblastvu in pogleda, kateri davčni stavek mu je bil prisojen.

Ako ima kdo dva pomočnika pa vidi, da ima plačati večji davčni stavek ali znesek, kakor kak drugi obrtnik iste skupine in v istem razredu, ki ima pa morebiti tri ali še več pomočnikov, tedaj lahko vidi, da se je zgodila pri njem najbrž pomota, ter naj se pritoži, če se gre za količnejšo vsoto. Na vsak v seznamu vpisani davčni znesek pride namreč še 130% enotnega državnega pribitka (pri I. in II. razredu celo 170%), razen tega je plačati pa še okrajne, zdravstvene in občinske doklade, potem doklade za trgovsko zbornico, tako da je računati, da je plačati najmanj štirikrat do petkrat toliko, kakor znaša v seznamu navedeni znesek, kakor so že v nekaterih občinah doklade večje ali manjše.

Čas za vložitev prizivov. Seznami so razgrnjeni 15 dni. S 16. dnem pričene se šteje prizivni rok, ki znaša tudi 15 dni.

Če bodo v kakem okraju pri občinskem uradu seznanjeni razgrnjeni, n. pr. v času od 1. do 15. aprila, je vlagati prizive v času od 16. do 30. aprila.

Prizive je vložiti pri davčnem okrajnem oblastvu (v Ljubljani pri davčni administraciji). Kolkovati jih je s kolkom za 10 Din. Kolka ni treba nič prepisati, temveč se prilepi kar zgoraj na prvi strani vloge.

Da bo pa vedel vsak, proti čemu naj se pritoži, je treba vedeti prej od merno podlago. Vedeti mora namreč, koliko pomočnikov ali učencev se je vzelo za podlago pri določitvi davka. Pri trgovcih se upošteva višina izkupička, pri gostilničarjih množina iztočene pijače, pri mesarjih množina in vrsta zaklane živine, pri mlinih množina zmlatega žita, pri žagah množina zrezanega lesa itd. Vsi ti podatki se zvedo pri davčnem oblastvu, če ni veliko strank, navadno kar na ustmeno prošnjo, kratkim potom, ne da bi bilo treba delati kake vloge. Davčno oblastvo seveda lahko zahteva pismo o vloge ter je dati nanjo kolek 3 Din.

(Konec prihodnjic.)

Društveni vestnik.

St. Vid nad Ljubljano. Dne 24. februarja je umrl gosp. Karl Šlesar, član naše Obrtne zveze ter naročnik Jugosl. Obrtnika. Zvestemu pristašu naj bo tudi na tem mestu ohranjen časten spomin. N. v m. p.!

Radovljica. Poročilo o prvem rednem občnem zboru Obrtne zveze, ki se je vršil v nedeljo dne 4. marca s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. volitev novega odbora; 5. slučajnosti. Predsednik g. Prešern otvori občni zbor, pozdravi vse navzoče, ki so se kljub slabemu vremenu v tako velikem številu udeležili, bilo jih je nad 70, in poroča o prav lepem razvoju društva, ki šteje danes že nad 100 članov. Iz tajniškega poročila sledi, da je društvo prav marljivo delalo. Imelo je dva shoda, 6 sej ter več sestankov, kjer so se razmotrivala razna gospodarska vprašanja. Blagajnik poda svoje poročilo ter se zahvali raznim dobrotnikom, ki so nam pomagali iz gmotnih težav, v katerih je danes malo-dane vsaka organizacija. Na predlog g. Paplerja se izvoli nato soglasno stari odbor. Nadalje govori g. Mohorič o hribah bolniških blagajn. Sprejme se sledeča resolucija: Protestiramo proti nepostavni ukinitvi boln. blagajn ter zahtevamo, da se nam vrnejo z vsem inventarjem in denarjem, katerega so nam na nepostaven način odvzeli. Končno govori še kandidat SLS g. Gostinčar, ki nam v jedrnatih besedah začrta pot skupnosti pri vztrajnem delu in energiji, ker le s tem bomo kaj dosegli. Poslušalci so spremljali govornika z veliko pozornostjo in navdušenjem. Ob koncu se g. predsednik zahvali vsem navzočim, posebno pa g. Gostinčarju ter zaključi dobrouspeli shod.

Tržič. V nedeljo dne 25. februarja smo imeli pri nas shod zaupnikov Obrtne zveze. V imenu centrale je poročal o obrtnem vprašanju z ozirom na sedanje volit-

ve g. Čampa. Ta sestanek je pokazal žilavo moč tržiške Obrtne zveze, ki se vneto pripravlja na prihodnji javni volivni shod v nedeljo dne 11. t. m., še bolj pa na to, da zmaga v polni meri avtonomistična misel Slov. ljudske stranske. Obrtniki, ne dajte niti enega glasu onim, ki mislijo, da smo Slovenci molzna krava, temveč pokažite, da smo narod! Pri nas bodo vsi nasprotniki z Ažmanom vred sijajno pogoreli.

Komenda. Naša Obrtna zveza je priredila v nedeljo dne 4. t. m. shod, na katerem je poročal zastopnik centrale iz Ljubljane. Naša misel stoji izborna.

Metlika. Pri nas smo imeli 15. febr. obrtni shod, na katerem nam je govornik iz Ljubljane obrazložil volivni položaj s posebnim ozirom na obrtniški stan. Po referatu nam je podal obilo dobrodošliih nasvetov z ozirom na vlaganje izkazov za dohodnino. Obrtniki so bili govorniku jako hvaležni ter želijo še več takih shodov. — Od vseh strani prihajajo na centralo poročila, kako obrtniki navdušeno prihajajo v tabor SLS, ker so se naveličali neizpolnjenih obljub raznih somostojnih ter JDS-arskih agitatorjev. Polagoma so začeli tudi ti izprevideti, da je edino v avtonomiji rešitev slovenskih pridobitnih slojev. Zato bodo tudi slovenski obrtniki 18. t. m. v obilni meri pomagali, da bo zmaga SLS tem večja. J. O. Z.

Društvo sejmarjev in malih trgovcev. Ustanovni občni zbor tega društva za Slovenijo s sedežem v Ljubljani, se je vršil dne 6. t. m. v hotelu Lloyd. Udeležba je bila zelo velika. Pristopilo je takoj čez 70 članov. Obravnavale so se tudi zelo važne stanovske zadeve. Splošno se je poudarjalo, da mali trgovci nima iste zaščite kot veliki, posebno pa od strani trgovskega gremija, kjer morajo biti včlanjeni vsi trgovci, ki imajo obrtne liste. Ko se je hoelo osnovati zadruge za kramarje, oziroma male trgovce, pa gremij trgovcev ni dovolil izstopa. Gosp. Ogrin je na shodu poročal o zelo važnih gospodarskih nalogah, ki jih bo imelo društvo, toplo priporočal organizacijo ter želel novemu društvu mnogo uspeha. Izvolil se je 10 članski odbor, v katerem so tudi štiri ženske članice s predsednikom g. Lentarjem. Novemu društvu želimo mnogo uspeha!

Raznoterosti.

Polletni tečaj na drž. podkovski šoli v Ljubljani. Tečaj se prične 1. aprila 1923. Za vstop je vložiti na ravnateljstvo podkovske šole s kolkom za 13 dinarjev kolkovano prošnjo do dne 15. marca t. l. ter ji priložiti: 1. rojstni in krstni list, 2. domovinski list, 3. zadnje šolsko spričevalo, 4. učno spričevalo, 5. nprstveno spričevalo in 6. ubožni list. Vsako prilogo je kolkovati po 1 Din. Pouk v podkovski šoli je brezplačen. Učenci dobivajo redno podporo ter imajo prosto stanovanje; skrbeti pa morajo sami za hrano in učne knjige. — Državna podkovska šola v Ljubljani.

Ureditev delovnega časa. V Belgradu se je dne 3. t. m. končala konferenca za ureditev delovnega časa ter je prišla do sledečih zaključkov:

1. V industrijskih obratih ter rudnikih ostane v veljavi 8 urni delavnik. Delovni čas se pa lahko podaljša tudi v teh obratih za 1 do 2 uri v soglasju z določili zakona o varstvu delavcev. Za mladoletne delavce in ženske velja brez izjeme samo 8 urnik.

2. V obrtnih podjetjih velja v splošnem 10 urno delo. Od tega so izžete obrti, v katerih je delo težko, kakor n. pr. v kovinski in grafični stroki. Tu velja 8 urnik. Za mladoletne delavce in ženske velja tudi v obrtih samo 8 urnik.

3. Za trgovine velja analogno 10, 9 ali 8 urni delovni čas. Uro odpiranja in zapiranja določajo inšpekcije dela z ozirom na lokalne navade. Ob nedeljah in praznikih morajo biti trgovine in obrti brezpogojno zaprte.

4. Za pekarije bo ministrstvo za soc. politiko izdalo potrebna določila pozneje. Delovni čas za te bodo tekom tega meseca določile posamezne sekcije.

Obrtno in trgovsko nadaljevalne šole.

Trgovsko-obrtna zbornica je tudi letos votirala znatne vsote za obrtno in trgovsko nadaljevalne šole in sicer Din 125.000. — Pri zadnji seji združenih odsekov se je porazdelila ta vsota na posamezne šole, katerih je okrog 40. To je vse prav in lepo, pribiti pa moramo, da je to prispevek, ki ga plačajo obrtniki, trgovci in industrialci sami pri dokladah za zbornico. Za Ljubljano kot največji obrtni okoliš, kjer je preko 1.200 učencev, ta šola še sedaj ni otvorjena, ker ni dovolj denarja in še stroški lanskega leta niso pokriti. Kakšen bo obrtni naraščaj brez šol, to si lahko mislimo. Naj bi se merodajni faktorji vendar pobrigali za to. G. prof. Presl, ki je danes nadzornik obrtnega šolstva v Sloveniji, nam je napisal tako lep učni načrt v duhu centralizma, nam pa se zdi, da bi bilo več pomagano, če bi se podpiralo šolstvo, kakor ga imamo po starem načrtu. Samo belgrajska gospoda nam naj pošlje od nas plačanega davka gotove vsote, pa bo zadeva obrtnega šolstva čisto dobro rešena.

Podrinska obnova. Prejeli smo 2. in 3. številko tega lista, ki prinaša zanimive članke izpod peres znanih pisateljev. List izhaja v Šabcu po dvakrat na mesec ter stane četrtletno Din 15.

OBRtnIKI!

Dne 18. marca vsi na volišče, v boj za avtonomijo!

Odgovorni urednik Ivan Ogrin. — Izdajatelj in založnik: Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani
Tiska: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Strojno mizarstvo Peter Bizjak
v Spodnji Siški, Gosposvetska cesta 136

prevzema vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela, zlasti stavbeno mizarstvo. — Cene primerne, delo solidno, postrežba točna.

Parketne deščice

hrastove

dobavlja in polaga
v vsaki množini

bukove

v mestu in na deželi

Anton Bokal

Ljubljana, Rimska cesta 16.

Prevzema tudi vsa v to stroko spadajoča popravila.
Delo točno in solidno.

Stavbno podjetje

Ivan Ogrin

Ljubljana

Gruberjevo nabrežje 8

Prevzema vsa zidarska in
druga stavbna dela

Izvršuje razne načrte in pro-
račune

Izdaja strokovna mnenja

Primerno nizke cene
Delo solidno

Telefon št. 426

Pleskar in ličar za stavbe in pohištvo

Josip Jug

Ljubljana, Rimska cesta št. 16

se priporočam cenj. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela.

Za vsa izvršena dela jamčim dve leti.

Izvršitev točna.

Cene zmerne.

Stavbno podjetje

Ustan.
1850

Viljem Treo

Ustan.
1850

arhitekt in mestni stavbnik

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10

se priporoča za vsa v to stroko
spadajoča dela. — Izvršuje to-
zadevne načrte in proračune.

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z n. z.

v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3

sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopne ra-
čunov, eskomptira menice itd.

Zadružna gospodarska banka

v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Zadružne zveze

Dunajska cesta 38/I.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. x

Papirna trgovina Ivan Gajšek

Ljubljana, Sv. Petra c. 2,

priporoča in ima vedno v zalogi
trgovske in poslovne knjige, razne
bloke in pomožne knjige za obrt in
trgovino lastne založbe in izdelka,
pismeni, trgovski, uradni, prepisni
papir, založ. šolskih zvezkov „Tabor“.

Postrežba točna tudi po pošti.

Najboljši in najcenejši pisalni stroji

Stroji za šivanje iz najboljših tovarn
izgotovljeno moško obleko
zalogo klobukov
in drugo manufakturno blago

Cene zmerne!

Cene zmerne!

Vedno v zalogi pri

L. REBOLJ
KRANJ št. 24.

Pri meni kupljenim strojem jamčim 10 let.

Uzajemna zavarovalnica
v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam poslopja, premičnine in poljske pridelke. — Sprejema življenska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Joško Videtič, Tržič
Kleparska delavnica.

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča dela, stavbna in galanterijska. Pokrivanje vseh vrst streh in zvonikov. Zaloge galanterije so domačega izdelka. Izdelovanje ornamentov in okraskov. Napeljava vodovodov.

Postrežba točna, delo solidno, cene zmerne.

REMEC-CO

LJUBLJANA - SHS

Kersnikova ulica št. 7

Prej:

L. BAHOVEC nasledn. ki.

Tovarna na Duplici p. Kamniku

STOLARSTVO

Upognjeno pohištvo

Prešani furnirji za stole in mizarstvo

PARKETI

Rezani les

Interurb. telefon: pisarna: Ljubljana 266,
tovarna: Kamnik 4.

Telegrami: Ljubljana Ingenieur Remec,
Kamnik REMEC-CO.

Strojno mizarstvo in koncesion. pogrebno podjetje

M. Gogala, Bled

se priporoča za izdelavo: oken, vrat, portalov, stopnic, steklenih sten, verand in pohištva in sicer od enostavne do najfinejše vrste. — Zaloga transportnih krst in prevzem pogrebnih transportov na vse strani naše države.

Gradbeno podjetje
ing. DUKIČ in dr.

Ljubljana, Bohoričeva ul. 20